

กลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวใน “นิตยสาร Trips”

นพวรรณ เนตรธานนท์

สำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยคริสเตียน

*aj_noppawan@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “กลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวในนิตยสาร Trips” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวใน “นิตยสาร Trips” ด้วยการวิเคราะห์การเขียน

ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการเขียนใน “นิตยสาร Trips” มีงานเขียนจำแนกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนความนำ การเขียนเนื้อเรื่อง และการเขียนความจบ พบว่า มีกลวิธีการเขียนที่มีลักษณะเฉพาะโดดเด่น และมีความน่าสนใจ โดยคงไว้ภาษามาตรฐานราชการและภาษาสนทนาที่สามารถเข้าใจได้ทั่วไป และง่ายต่อการตีความ นอกจากนี้ ยังมี การให้สีสันทนของภาพถ่ายเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและต้องการศึกษารายละเอียดของสถานที่นั้นๆ จึงมีการสร้างเอกลักษณ์และลักษณะเด่นในนิตยสารเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นิตยสาร Trips เป็นนิตยสารสารคดีท่องเที่ยวที่นำเสนอเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริง โดยนำเสนอด้วยรูปแบบที่ไม่เจาะจงกลุ่มผู้อ่าน จึงมีผู้อ่านทุกเพศทุกวัย กลวิธีการเขียนจึงมีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจและสิ่งแปลกใหม่ เพื่อแสดงให้เห็นว่า นิตยสาร Trips เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข่าวสารด้านการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นประโยชน์ เสนอสารด้วยข้อเท็จจริงและสร้างความเข้าใจ โดยตระหนักถึงผู้อ่านเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: ภาษา การเขียน สารคดี นิตยสาร

The Techniques of Writing the Travel Documentaries in “Trips Magazine”

Noppawan Netrthanon

General Education, Christian University

*aj_noppawan@hotmail.com

Abstract

The Article of "The Techniques of Writing the Travel Documentaries in "Trips Magazine." This article has the purpose of studying the technique of writing the travel documentaries in "Trips Magazine."

The study has the purpose of studying the writing in this magazine by analyzing the indicated four types of writing: Naming topic, Preface writing, Subject matter, and topic for Completion. Found that the techniques have distinctive characteristics and interesting still official language and conversational language, easy to interpret. Besides, colorful photos that attract the reader's attention and want to study the details of the place, therefore creating unique characteristics in the magazine to attract the reader's attention.

The result of this article indicates that the "Trips Magazine is a travel documentary magazine and present the fact and occur events. With a non-specific target group of the reader. There are various readers cover all of the ages; the writing strategies are engaging and able to attract and exotic to show that the purpose of the news is to give the useful medium for presenting the news to fact and readers are the priority to think.

Keywords: Thai Language Writing Non-fiction Magazine

บทนำ

สารคดีเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งที่มีผู้อ่านนิยมนำมาเพื่อผ่อนคลายความเครียดและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทั้งยังได้รับความรู้จากการอ่านสารคดีเรื่องนั้นๆ การเขียนสารคดีท่องเที่ยวเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนจะมีกลวิธีการถ่ายทอดน่าสนใจ ซึ่งเกิดจากแรงบันดาลใจของผู้เขียนที่ต้องการให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลต่างๆ ผู้เขียนที่มีกลวิธีการเขียนที่ดีจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความคิด ความสนุกสนาน และเกิดความเพลิดเพลินไปตามด้วย เพราะกลวิธีการเขียนจะเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้เกิดความประทับใจและติดตามอ่าน โดยผู้เขียนจะใช้ภาษาที่สละสลวย อธิบายเรื่องราวและรายละเอียดต่างๆ อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ทุกเพศทุกวัย กลวิธีการเขียนสารคดีประกอบด้วย การเขียนความนำ การเขียนเนื้อเรื่อง และการเขียนความจบ การเขียนแต่ละประเภทจะมีกลวิธีที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะทำให้เนื้อเรื่องสารคดีท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน สารคดีท่องเที่ยวในนิตยสารนั้น ถือเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีส่วนในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของประชาชน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยรณรงค์ให้ประชาชนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อลดการไหลออกของเงินตรา และส่งเสริมอาชีพให้คนในประเทศมีรายได้จากการเดินทางท่องเที่ยว

นิตยสาร Trips เป็นนิตยสารท่องเที่ยวที่ติดอันดับ Top ๑๐ เป็นอันดับที่สอง จากงานแถลงข้อมูล “ที่สุดในธุรกิจหนังสือ” ในวันที่จันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ ณ สโมสรทหารบก ของ บริษัท ซี.เอ็ด ยู.เค.ซี. จำกัด มียอดขายมากและได้รับความนิยม เป็นนิตยสารเพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมที่ดีพิมพ์รายเดือนโดยมี บริษัท เวิลด์ ทริป จำกัด เป็นผู้ดำเนินการจัดทำ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและสารคดีท่องเที่ยวที่มีสาระเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้รับความนิยมจากประชาชนและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเนื้อหาในนิตยสารนี้มีคอลัมน์ประจำ โฆษณา ฯลฯ ในแต่ละเรื่องจะนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจ ซึ่ง นิตยสาร Trips ได้มุ่งเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย และมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นเวลานาน นับตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน (ซี.เอ็ด ยู.เค.ซี. จำกัด, ๒๕๔๘)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงศึกษาเฉพาะคอลัมน์ในทริปที่เป็นอุทยานแห่งชาติฯ ของ นิตยสาร Trips โดยมุ่งศึกษา กลวิธีการเขียน เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญในสิ่งที่ได้รับจากการอ่านสารคดีท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางด้านความคิด และความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อจะได้รู้หลักเกณฑ์ทางลักษณะการใช้ภาษาไทยหลายหลักเกณฑ์ และจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่อ่านนิตยสารได้เป็นอย่างดีต่อไปในวันข้างหน้าและอนาคต

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเขียนและการใช้ภาษาในสารคดีท่องเที่ยว โดยรวบรวมข้อมูลจาก นิตยสาร Trips ศึกษาเฉพาะสารคดีท่องเที่ยวที่ดีพิมพ์ใน นิตยสาร Trips ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเวลา ๖ เดือน ฉบับละ ๑ เรื่อง โดยเลือกเฉพาะคอลัมน์ในทริปที่เป็นอุทยานแห่งชาติฯ ของ นิตยสาร Trips รวมทั้งสิ้น ๖ ฉบับ

ลักษณะของสารคดี

คำว่า “สารคดี” เป็นศัพท์บัญญัติจากคำว่า Non- Fiction ในภาษาอังกฤษ มีความหมายกว้างๆ ว่างานเขียนที่นำเสนอเรื่องราวที่เป็นจริง ไม่ใช่เรื่องสมมติ คำนี้มีความหมายตรงข้ามกับคำว่า บันเทิงคดี (Fiction) ซึ่งแปลว่างานเขียนที่เป็นเรื่องสมมติ

วิชา ปุณโณทก ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่าสารคดีไว้ว่า

สารคดี หมายถึง วรรณกรรมที่มีความมุ่งหมายแสดงความรู้ ความคิดเห็น ความจริง ความกระฉ่างชัด โดยอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีระบบ มีศิลปะในการถ่ายทอด ความรู้ ความนึกคิด เพื่อมุ่งตอบสนองความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านให้เกิดคุณค่าทางปัญญา

ในปัจจุบันสารคดีมีเนื้อหาครอบคลุมงานเขียนในลักษณะต่างๆกัน สารคดีท่องเที่ยว เป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่น่าสนใจ กล่าวคือ ผู้เขียนนำความรู้และเรื่องราวต่างๆ ที่พบเห็นในขณะที่ท่องเที่ยวมาเขียนให้ผู้อ่านได้รับรู้ สารคดีมีเนื้อหาที่เสนอความรู้ และข้อเท็จจริงเป็นประการแรกและมีความเพลิดเพลินเป็นประการรอง ดังนั้นสารคดีจึงให้คุณค่าทั้งทางอารมณ์และปัญญาแก่ผู้อ่าน ผู้อ่านจึงนิยมอ่านสารคดี

นิตยสาร Trips เป็นนิตยสารที่มีความน่าสนใจ ผู้อ่านยอมรับและนิยมในทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะสารคดีท่องเที่ยวในแต่ละฉบับ มีเนื้อหาหลากหลาย กลวิธีการเขียนที่แตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่น ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดศึกษากลวิธีการเขียนและการใช้ภาษาในงานเขียนประเภทสารคดีท่องเที่ยวใน นิตยสาร Trips อย่างละเอียด ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการเขียนของสารคดีท่องเที่ยวใน นิตยสาร Trips เพื่อให้ทราบถึงลักษณะกลวิธีการเขียนของสารคดีท่องเที่ยวในนิตยสาร Trips

การศึกษาเรื่องกลวิธีที่ใช้ในการเขียนสารคดีของบทความนี้ เป็นการศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเขียนสารคดี ความมีศิลปะในการปลูกเร้าอารมณ์ให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมด้วย โดยเขียนตามโครงสร้าง และอาศัยองค์ประกอบด้านโวหาร ประกอบกับข้อเท็จจริงที่มีความแปลกใหม่ ย่อมมีส่วนทำให้สารคดีนั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ลักษณะกลวิธีการเขียนในสารคดีท่องเที่ยว

การเขียนสารคดีท่องเที่ยว นอกจากเนื้อหาและรูปแบบจะน่าสนใจแล้ว กลวิธีการเขียนก็เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเขียนสารคดี เพราะกลวิธีการเขียนที่ดีจะทำให้เรื่องราวที่น่าสนใจในสารคดี น่าอ่าน น่าสนใจ

การศึกษากลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวในนิตยสาร Trips นี้ ศึกษาการเขียนความนำ การเขียนเนื้อเรื่อง การเขียนความจบ รวมทั้งศึกษาการตั้งชื่อเรื่องของสารคดีท่องเที่ยวด้วย เนื่องจากสารคดีเรื่องใดก็ตามถ้ามีชื่อที่สะดุดตา ก็จะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอันดับแรก และส่งผลให้ผู้อ่าน อ่านเนื้อหาของสารคดีเรื่องนั้นต่อไป ชื่อเรื่องจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสารคดีท่องเที่ยว ดังนั้น ในการศึกษานี้จึงศึกษากลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวตามหัวข้อ ดังนี้

๑. การตั้งชื่อเรื่อง
๒. การเขียนความนำ
๓. การเขียนเนื้อเรื่อง
๔. การเขียนความจบ

๑. การตั้งชื่อเรื่อง

เป็นจุดสนใจแรกของสารคดี ชื่อเรื่องที่ดีควรบอกบรรยากาศของเรื่องได้ชัดเจน และสามารถกำหนดทิศทางและขอบข่ายของเนื้อหาอย่างแน่นอนเมื่อผู้อ่านเห็นชื่อเรื่องแล้วสามารถมองเห็นภาพคร่าวๆได้ โดยจำแนกประเภทชื่อเรื่องของ (ปราณี สุรสิทธิ์, ๒๕๔๙) ตามลักษณะ ดังนี้

- ๑.๑ ชื่อเรื่องแบบบอกเนื้อหา
- ๑.๒ ชื่อเรื่องแบบเล่นคำเล่นสำนวน
- ๑.๓ ชื่อเรื่องแบบฉงนสนเท่ห์

๑.๑ **ชื่อเรื่องแบบบอกเนื้อหา** คือ ชื่อเรื่องที่แสดงถึงเรื่องราวในเนื้อเรื่อง กล่าวถึงสาระของเนื้อหานั้นเกี่ยวกับเรื่องอะไร ชื่อเรื่องประเภทนี้มีข้อความกระชับ ได้ใจความ เป็นชื่อเรื่องที่นิยมมากที่สุด เช่น

แอ่วสวนสัตว์เชียงใหม่ บ้านใหม่ของหมีแพนด้า “หลินปิง” (๑๕๘, ๒๕๕๒)

จากตัวอย่าง เป็นชื่อเรื่องที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ โดยใช้คำภาษาถิ่นเหนือว่า “แอ่ว” ซึ่งตรงกับภาษาไทยมาตรฐานว่า เที่ยว ที่เขียนถึงการอยู่อาศัยของหมีแพนด้าชื่อ “หลินปิง” เป็นหมีแพนด้าตัวแรกที่เกิดในประเทศไทย

เชียงใหม่-แม่ริม-สะเมิง ถนนสายธรรมชาติ+รีสอร์ทสวย (๑๕๘, ๒๕๕๒)

จากตัวอย่าง เป็นชื่อเรื่องที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความงามตามธรรมชาติ รวมทั้งมีเส้นทางและที่พักที่สวยงาม น่าประทับใจ

ที่มา : ตัวอย่างนิตยสาร Trips

๑.๒ **ชื่อเรื่องแบบเล่นคำเล่นสำนวน** คือ ชื่อเรื่องที่เจาะจงใช้สำนวนแปลกๆมาสร้างความสนใจ เช่น ในรูปแบบของสุภาชิต โคลง ฉันท กภาพย์ กลอน มักต้องการให้ผู้อ่านสื่อความหมายบางอย่างที่แฝงอยู่โดยกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม เช่น

เกาะรายา ฟากฟ้าทะเลฝันแดนอันตามัน (๑๖๐,๒๕๕๓)

จากตัวอย่าง เป็นชื่อเรื่องที่เล่นสำนวนการสัมผัสภายในชื่อเรื่อง เช่น สัมผัสพยัญชนะ “ฟาก-ฟ้า” และ “ฝัน-อัน” และเล่นคำว่า ฟากฟ้าทะเลฝัน ซึ่งใช้ในความหมายว่า เป็นดินแดนที่มีความสวยงาม

๑.๓ **ชื่อเรื่องแบบฉงนสนเท่ห์** คือ สร้างความอยากรู้ด้วยการตั้งคำถาม และตั้งชื่อเรื่องด้วยข้อความที่ชุกซ่อนสาระสำคัญไว้คลี่คลายในเนื้อเรื่องภายหลัง เช่น

แม่อ่อน บนเส้นทางสายใหม่ที่ไม่ได้เลือก (๑๕๘,๒๕๕๒)

จากตัวอย่าง เป็นการตั้งชื่อเรื่องที่สร้างความสงสัยให้กับผู้อ่านว่าเส้นทางสายใหม่ของแม่อ่อนที่ไม่ได้เลือกเป็นเช่นไร ทำให้ผู้อ่านต้องการอ่านเพื่อหาคำตอบ

๒. การเขียนความนำ

ความนำคือส่วนเริ่มต้นของข้อเขียน เช่นเดียวกับอารัมภบทในการพูด ความนำของสารคดีมีหน้าที่เช่นเดียวกับความนำในบทความ และความเรียงทั่วไป คือ สร้างความสนใจและดึงดูดใจผู้อ่านให้ติดตามเรื่องราวจนจบ วิธีเขียนความนำมีหลายวิธี ดังนี้

๒.๑ ความนำประเภทสรุปประเด็น

๒.๒ ความนำประเภทบรรยาย

๒.๓ ความนำประเภทอธิบาย

๒.๑ **ความนำประเภทสรุปประเด็น (Summary lead)** คือ ให้ความสำคัญของเรื่องทั้งหมดแก่ผู้อ่านเพื่อจะได้ทราบถึงสาระของเรื่องทั้งหมดก่อน เป็นประโยชน์ในการช่วยตัดสินใจว่าเรื่องนั้นตรงกับความสนใจหรือไม่ เช่น

“รถ ATV หรือ ALL TERRAIN VEHICLE ที่มีความหมายว่า รถสำหรับทุกสภาพเส้นทางตัวนี้นั้น นับเป็นพาหนะลุยตัวใหม่ที่เพิ่งจะให้กำเนิดขึ้นในโลกเมื่อไม่นานมานี้ โดยกำจัดจุดอ่อนของรถ MTX หรือรถมอเตอร์ไซค์วิบากแบบลุยป่าลุยเขาที่แม้รถจะมีความแข็งแรงมากๆ แต่ไม่มีการทรงตัว เพราะมีแค่สองล้อ ขับขี้นยาก คนขับก็ต้องมีฝีมือมากๆ จึงจะลุยได้อย่างสง่างาม โดยเพิ่มจุดแข็งคือล้ออีกสองล้อ กลายเป็นรถมอเตอร์ไซค์วิบากสี่ล้อ ที่ใครก็ขึ้นไปขับขี้นได้ไม่ต้องกลัวล้มตึงนั้นด้วยความสมดุล ความเล็กเบา แต่แรงและความสามารถในการส่งกำลังขับเคลื่อนไปยังล้อชนิดตะกุกตะกายทั้งสี่ล้อ เจ้ารถนี้จึงเป็น ALL TERRAIN VEHICLE ที่สามารถลุยไปในทุกเส้นทางยากลำบากต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และแม้เส้นทางวิบากบางแห่งจะยากเย็นจนรถ ATV ไป ๑๒๘ ไม่ได้ แม้แต่รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อพันธุ์ไฮโซแล้วก็ยังไม่ไหว คนสักสองคนก็สามารถจะออกแรงยกเจ้า ATV ข้ามพ้นอุปสรรคสิ่งกีดขวางที่ยากลำบากนั้นไปได้ไม่ยาก ... อย่าไปคนเดียวก็แล้วกัน” (๑๕๘,๒๕๕๒)

จากตัวอย่าง ความนำสรุปประเด็นเกี่ยวกับรถ ATV ทั้งทางด้านความหมาย ลักษณะ และประโยชน์การใช้งาน ทำให้ผู้อ่านทราบข้อมูลของรถ ATV โดยสรุปก่อนที่จะอ่านเนื้อเรื่องต่อไป

๒.๒ ความนำประเภทบรรยาย (Narrative lead) คือ ความนำที่มีลักษณะสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ตื่นใจ ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ให้รายละเอียดของเหตุการณ์เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้สร้างจินตนาการภาพเหตุการณ์รวมตามคำบรรยายของผู้เขียน ลักษณะพิเศษของความนำประเภทนี้คือผู้เขียนจะใช้เทคนิคการเล่าเรื่องโดยบรรยายแต่ละฉากของเรื่องอย่างละเอียด ตามด้วยการแสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์หรือการเดินทางเรื่องอย่างสละสลวยกลมกลืนเหมือนกับผู้อ่านอยู่ในสถานการณ์จริง เช่น

“เป็นเช้าที่อากาศสดใส ท้องฟ้าเข้มเป็นสีน้ำเงินสด บนถนนค่อนข้างโล่ง รถราดูบางตากว่าวันปกติ เราจึงขับรถสบายกว่าที่เคย แดดยามเช้าเริ่มสาดแสงจ้าขึ้นขณะที่รถของเรากำลังแล่นผ่านสามแยกบ้านวังมะนาว ซึ่งเป็นเสมือนจุดนัดพบเพื่อเริ่มต้นการเดินทางลงสู่ภาคใต้ของไทย คือไม่ว่าจะออกจากกรุงเทพฯ ด้วยเส้นทางสายพุทธมณฑล นครชัยศรี แล้วเข้าทางหลวงหมายเลข ๔ ผ่านจังหวัดนครปฐมและราชบุรี หรือใช้เส้นทางสายธนบุรี – ปากท่อ ที่ตัดผ่านจังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม ก็ต้องมาพบกันตรงสามแยกบ้านวังมะนาวนี้ ก่อนจะมุ่งหน้าลงใต้ต่อไปนั่นเอง” (๑๕๙, ๒๕๕๓)

จากตัวอย่าง ผู้เขียนได้บรรยายบรรยากาศของเช้าในวันหนึ่ง และบรรยายการเดินทางลงสู่ภาคใต้อย่างละเอียด ผู้อ่านสามารถบรรยายให้ผู้อ่านนึกภาพและเกิดจินตนาการตามได้

๒.๓ ความนำประเภทพรรณนาหรืออธิบาย (Descriptive lead) จะให้ความรู้สึกอารมณ์และสัมผัสจินตนาการที่เกิดขึ้นจากความนำนั้น คือ นอกจาก ได้เห็น ได้ยิน ได้รู้สึกร่วมแล้ว ยังสามารถสัมผัสอารมณ์ที่สร้างขึ้นโดยผู้เขียน ความนำประเภทนี้มุ่งให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้ายตามมากกว่าจะเป็นเพียงการเล่าเรื่องให้เห็นรายละเอียดของเรื่องอย่างเดียว เช่น

“แสงแดดแดดจับเม็ดทรายจนขาวโพลน ภาพนั้นรับกันอย่างเหมาะเจาะกับผืนน้ำทะเลหน้าเกาะสมุยที่ค่อยๆ ไหลโตนจากฟ้าอ่อนไปจนเข้มจัดน้ำจับตา แม้จะล่องเข้าสายแล้ว แต่ลมตะวันออกก็ยังคงพัดแรงพาให้ยอดคลื่นแตกฟองขาวอย่างที่ชาวเลเรียกกันว่าเป็นโหล่น ยามนี้จึงไม่เหมาะนักที่จะเอาเรือออกไปไหน” (๑๕๙, ๒๕๕๓)

จากตัวอย่าง ผู้เขียนได้พรรณนาลักษณะของบรรยากาศของเกาะสมุย ให้ผู้อ่านรู้สึกคล้ายตามไปกับผู้เขียนเหมือนกับได้ไปสัมผัสบรรยากาศด้วยตนเอง

๓. การเขียนเนื้อเรื่อง

เมื่อเกริ่นนำด้วยความนำแล้วในส่วนต่อไปจะเป็นส่วนที่เป็นหัวใจของเรื่อง คือเนื้อหาสาระของเรื่องจะมีข้อความแสดงการเชื่อมโยงจากจุดความนำเข้าสู่เนื้อเรื่อง เรียกว่า ส่วนเชื่อม (Bridge) ซึ่งอาจเป็นคำเดียว วลี ประโยค หรือเป็นหนึ่งย่อหน้าก็ได้

การเขียนเนื้อเรื่อง สามารถจำแนก ๒ แนวทาง ได้แก่

๓.๑ ลำดับตามความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง

๓.๒ ลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

๓.๑ ลำดับตามความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง คือ อ้างอิงข้อมูลนั้น โดยจะรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากบุคคลที่พบระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว จากนั้นนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการเล่าเรื่องโดยทั่วไป เช่น

“เรื่อง เมืองภูเก็ต อาบน้ำแร่... ริมฝั่งอันดามัน”

เมืองเล็กในป่าใหญ่

ความที่ผู้เขียนเป็นคนที่ชอบเมืองธรรมชาติเป็นป่าเป็นดอย มีแมกไม้เขียวขจีด้านหนึ่ง อีกด้านมีสายน้ำลำธารหรือทะเลกว้างมาซัดใกล้ มองแล้วให้ความรู้สึกทั้งสงบ อดทนและสบายในเวลาเดียวกัน ...

เมืองน้ำพุร้อนธรรมชาติ

น้ำพุร้อนเกิดจากอะไร เราเคยสอบถามนักธรณีวิทยา เขาก็บอกว่า น้ำพุร้อนนั้นเป็นปรากฏการณ์ของธรรมชาติ บริเวณที่เป็นแหล่งน้ำอุ่นหรือน้ำร้อนใต้ดินไหลผ่านแล้วไหลขึ้นมาจากชั้นใต้ดิน โดยมีระยะเวลาสะสมยาวนานหลายพันล้านปี ...

เมืองแห่งสปาและสุขภาพ

ธุรกิจเกี่ยวกับสปาเมืองไทยวันนี้จึงแตกแขนงไปอย่างมากมาย แต่บอกที่รู้แล้วก็ต้องร้องอ้อเพราะเป็นสิ่งที่เราอาจจะพบเห็นและปฏิบัติในชีวิตประจำวันอยู่นานแล้ว เพียงแต่ถอยหลังคืนกลับสู่ธรรมชาติและประยุกต์ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมแบบไทยๆของเรานั้นเอง ...ส่วนการเที่ยวชมธรรมชาติในฤดูร้อนก่อนที่ฝนจะมาเยือนนั้น ธรรมชาติไม่สวยงามขึ้นฉ่ำเท่าฤดูฝน จึงเที่ยวชมแต่ธรรมชาติที่สวยงามใกล้ๆ เช่น นั่งข้างชมเมือง เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตัวเมืองที่เพิ่งเริ่มมาไม่นาน อยู่บริเวณใกล้กับสวนสาธารณะรักษะวาริน ...” (๑๖๐, ๒๕๕๓)

จากตัวอย่างเป็นการเขียนเนื้อเรื่องโดยลำดับตามสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง โดยเริ่มด้วยหัวข้อที่ผู้เขียนต้องการกล่าว อาจกล่าวถึงความชอบส่วนบุคคลที่เป็นผู้ที่ชอบธรรมชาติในป่าในดอย หรือเกี่ยวข้องกับชื่อเรื่องก่อน โดยรายละเอียดการเรียงลำดับหัวข้ออื่นๆ ตามลำดับความสำคัญของเนื้อเรื่องจนจบเรื่อง

๓.๒ ลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือ เป็นการเล่าเรื่องโดยเรียงลำดับตามเวลา หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลานั้น เช่น

“เรื่อง เกาะเต่า น่านน้ำทะเลสุราษฎร์ธานี”

๑. เรือโดยสารแบบคาตามารันมาถึงเกาะเต่า เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายในเวลาเพียงชั่วโมงครึ่ง หลังจากนั้นทำเรือบ้านแม่หาดก็แข็งแช่ไปด้วยการตั้งคำถามของผู้ประกอบการอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ พร้อมยื่นข้อเสนอให้นักท่องเที่ยวที่ยังมีเงินง จีบต้นขนปลายไม้ถูก ไปพักที่บังกะโลของตน รายละเอียดพร้อมอยู่ในสมุดเล่มโตนี้แล้ว ...

๒. ที่เกาะเต่า ทุกสิ่งทุกอย่างดูเหมือนได้นับการตระเตรียมไว้พร้อมสรรพแล้วสำหรับคนรุ่นหลัง ย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เรือใบพร้อมผู้โดยสารเจ็ดแปดคนมุ่งหน้าออกจากเกาะพะงันสู่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ดินแดนแห่งใหม่รอพวกเขาอยู่ที่ ๔๕ กิโลเมตรข้างหน้า เรื่องรองอยู่ตรงเส้นขอบฟ้า...

๓. หลังจากถอดใจจากทางวิบาก วันที่สามฉันย้ายจากอ่าวลิ่งค้ามายู่ที่หาดทรายรี ซึ่งเดินทางสะดวกกว่า “ช่วงนี้ยังไม่คึกคักเท่าไรครับ เพราะฝรั่งไปงานฟูลมูนปาร์ตี้ที่เกาะพะงันกันหมด อีกสองสามวันถึงจะกลับ เจ้าของบังกะโลเล็กๆ ที่หาดทรายรีพูดขณะเดินไปส่งยังบ้านพัก ...

๔. ฉันปล่อยลมออกจาก BCD ค่อยๆ จมลงสู่ผืนน้ำสีครามบริเวณอ่าวสาม หรือ Twin Rock ใกล้เกาะนางยวน ระหว่างนั้นฉันขอมองขึ้นไปบนผิวน้ำ เลื่อมพรายวูบไหวราวกับประตูลูกในอีกมิติหนึ่ง ซึ่งฉันใช้ผ่านลงมาสู่ดินแดนที่ไม่คุ้นเคย...

(๑๕๙, ๒๕๕๓)

จากตัวอย่างเป็นการเขียนเนื้อเรื่องโดยลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการเขียนแบบใช้ตัวเลขกำหนดจำนวนวันที่เริ่มเดินทางจนถึงสุดการเดินทาง ทำให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนได้เดินทางไปสถานที่นั้นๆ เป็นจำนวนกี่วัน

๔. การเขียนความจบ (Ending) คือ ส่วนท้ายสุดของข้อเขียน สิ่งที่เราควรคำนึงถึงอย่างยิ่งในตอนที่จะจบเรื่อง คือ จงหยุดเมื่อได้เขียนถึงสิ่งที่ต้องการครบถ้วนแล้ว ต้องสรุปความเพื่อให้ข้อเขียนสมบูรณ์และเป็นการขมวดความคิดให้ผู้อ่านอีกครั้งหนึ่ง

การเขียนความจบ สามารถจำแนกได้ดังนี้

๔.๑ จบแบบสรุปความ

๔.๒ จบแบบให้คิดต่อ

๔.๑ จบแบบสรุปความ (Summary ending) หมายถึง การจบด้วยการสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องในตอนท้ายอีกครั้งหนึ่ง โดยโยงถึงความน่าในตอนต้นด้วย เช่น

“หมู่เกาะอ่างทอง เกาะแห่งสีสันแห่งท้องทะเลอันดามัน เกาะในฝันของคนรักทะเลในวันนี้ถ้าจะต้องรับภาระต้อนรับนักท่องเที่ยวอีกมากมายหลากหลาย ไปจนกระทั่งสิ้นสุดเดือนเมษายนก่อนที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดผ่านเข้ามาปกคลุมอีกครั้งเมื่อเข้าสู่เดือนพฤษภาคม ยามนั้นท้องทะเลสงบป่วนด้วยคลื่นลม อ่างทองได้มีโอกาสปิดตัวเองลงอีกครั้ง และเป็นห้วงยามที่อ่างทองจะปลอดจากผู้คน ปลอดจากเรือท่องเที่ยว ปลอดจากเรือบริการคาน้ำ ซึ่งนั่นคงเป็นสิ่งเดียวที่อาจจะยังคงยืนยงในความยิ่งใหญ่และความศักดิ์สิทธิ์ของท้องทะเล ที่ผู้คนไม่อาจล่วงล้ำก้ำกินได้ และนั่นคงเป็นห้วงเวลาที่อ่างทองจะได้พักผ่อนอย่างสงบได้พักฟื้นตัวเองจากวันเวลาที่ผู้คนมาเยือนเพื่อให้ธรรมชาติกลับฟื้นคืนความงดงามอีกครั้ง”

(๑๕๙, ๒๕๕๓)

จากตัวอย่างผู้เขียนสรุปถึงหมู่เกาะอ่างทองในฐานะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และช่วงฤดูท่องเที่ยวของหมู่เกาะอ่างทอง และช่วงที่หมู่เกาะอ่างทองจะได้พักผ่อนเพื่อให้ธรรมชาติได้มีความงดงามอีกครั้ง

๔.๒ จบแบบให้คิดต่อ (Un - ending) หมายถึง การจบโดยผู้เขียนตั้งใจเน้นประเด็นสำคัญของเรื่อง ทั้งปริศนาให้ผู้อ่านขบคิด เพราะไม่แน่ใจว่าในที่สุดบุคคลสำคัญหรือจุดสำคัญในเรื่องนั้นคลี่คลายไปทางใดกันแน่ ผู้เขียนจะทิ้งคำถามไว้ให้คิดต่อ ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้เขียนไม่ต้องการให้ทราบเรื่องราวตอนจบอย่างแท้จริง หรือต้องการจะทิ้งประเด็นไว้ให้ผู้อ่านสงสัยใคร่รู้ หรือให้ผู้อ่านเลือกจบตามความคิดของตนก็ได้ เช่น

“...จากทั้งหมดนี้จึงเป็นคำตอบของคำถามตอนต้นบทที่ถามว่า ทำไมจึงบังอาจกล่าวได้ว่า แม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำแห่งการท่องเที่ยว ก็ลองพิจารณาดูสิครับว่า นับตั้งแต่ก่อเกิดเป็นแม่น้ำขึ้นที่ภูหลวง ไหลมาผ่านภูเรือ เมืองด่านซ้าย อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ผ่านเมืองไผ่อย่างวิเชียรบุรี เมืองเก่าศรีเทพ มารับน้ำจากป่าซับลังกาแล้วไหลลงเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ทุ่งดอกกระเจียวชัยภูมิ และมาจบที่อยุธยา ทั้งหมดนั้นล้วนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทั้งสิ้น ไม่ใช่หรือ”

(๑๕๘, ๒๕๕๒)

จากตัวอย่าง ผู้เขียนได้เขียนจบด้วยคำถามให้ผู้อ่านคิดต่อว่า ความคิดของผู้อ่านตรงกับความคิดของผู้เขียนหรือไม่ หรือทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่หลากหลายนอกเหนือจากความต้องการของผู้เขียน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ากลวิธีการเขียนสารคดีท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจอย่างมาก มีการใช้กลวิธีการเขียนที่มีลักษณะเฉพาะโดดเด่น ทั้งในด้านการตั้งชื่อเรื่อง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ชื่อเรื่องแบบบอกเนื้อหา ชื่อเรื่องแบบเล่นสำนวน และชื่อเรื่องแบบฉงนสนเท่ห์ ลักษณะการตั้งชื่อเรื่องที่ปรากฏเป็นจำนวนมาก คือ ชื่อเรื่องแบบบอกเนื้อหา การตั้งชื่อเรื่องที่ปรากฏจำนวนน้อย คือ ชื่อเรื่องแบบฉงนสนเท่ห์ ด้านการเขียนความนำ พบกลวิธีการเขียนความนำ 3 กลวิธี ได้แก่ ความนำประเภทสรุปประเด็น ความนำประเภทบรรยาย และความนำประเภทพรรณนาหรืออธิบาย ความนำที่ผู้เขียนนิยมใช้คือ ความนำประเภทบรรยาย ด้านการเขียนเนื้อเรื่อง พบกลวิธีการเขียนเนื้อเรื่อง 2 กลวิธี ได้แก่ ลำดับตามความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง และ ลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และการเขียนความจบ มี 2 ประเภท คือ แบบสรุปความ และ แบบให้คิดต่อ

เนื่องด้วย นิตยสาร Trips เป็นนิตยสารท่องเที่ยวที่ไม่เจาะกลุ่ม จึงมีผู้อ่านทุกเพศทุกวัย ดังนั้น กลวิธีการเขียนนั้นเป็นภาษามาตรฐานราชการและภาษาสนทนาที่เข้าใจได้โดยทั่วไป และง่ายต่อการตีความ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ในด้านการท่องเที่ยว ได้รู้จักสถานที่ใหม่ๆ ในประเทศไทย รวมทั้งได้รับความรู้ในด้านกลวิธีการใช้ภาษาด้านการเขียนที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นปีที่การท่องเที่ยวในประเทศไทยกำลังเป็นที่นิยม และนิตยสารด้านการท่องเที่ยว ได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่ง หนึ่งในนั้น คือ นิตยสาร Trips นอกจากนี้ ยังมีการใช้สีสรรของภาพถ่ายเพื่อเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและต้องการศึกษารายละเอียดของสถานที่นั้นๆ จึงมีการสร้างเอกลักษณ์และลักษณะเด่นในนิตยสารเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ซื้อ

นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาแล้ว ผู้ศึกษายังพบว่า ภาษาในการเขียนชื่อคอลัมน์ในปก ในหน้าสารบัญของ นิตยสาร Trips ยังมีการใช้ขนาดตัวอักษรและสีของตัวอักษรที่น่าสนใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้น่าจะมีผลต่อผู้ซื้อ เพราะขนาดของชื่อคอลัมน์และสีของตัวอักษรที่มีสีสันหลากหลายนั้นน่าจะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านทุกเพศทุกวัยได้เป็นอย่างดี เพราะคนเรานั้นชอบสิ่งที่ดึงดูดความสนใจและชอบสิ่งที่แปลกใหม่อยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. **ภาษากับการสื่อสาร.**

นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร. ๒๕๔๐.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ,บาทย์น อิมสำราญ. **การใช้ภาษาไทย.** นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗.

ธนบูลย์ แจ่มกระจ่าง, **Trips Magazine.** ปีที่ ๑๔.ฉบับที่ ๑๕๘-๑๖๓, ๒๕๕๒-๒๕๕๓.

ธวัช ปุณโณทก. **แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

ประทีป เหมือนนิล. ๒๕๒๙. **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน.** กรุงเทพฯ: สารสยาม.

ปราณี สุรสิทธิ์.พศ. **การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์,** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๙.

วาสนา บุญสม. ๒๕๔๑. **การใช้ภาษาไทย ๑.**พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: SR PRINTING.

_____ ๒๕๓๗. **ภาษาไทย ๖ (การเขียนสำหรับครู).** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด. **คู่มือการเขียนจากงานแถลงข้อมูล ที่สุดในธุรกิจหนังสือ,** ๒๕๔๘.

สมพร มั่นตะสุตร. ๒๕๒๕. **สัมมนาการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดวงเนตร มีแย้ม. **การศึกษาพัฒนาการของการเขียนสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๕ จนถึงพุทธศักราช ๒๕๔๐.**วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔.

พรรณษา พลอยงาม. **วิเคราะห์การใช้ภาษา กลวิธีการเขียนและโลกทัศน์ในบทความของนิติภูมิ นวรัตน์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , ๒๕๕๑.